

PARK MERTOJAK

reimaginacija -- revitalizacija

Odjel za projektiranje i katastar zelenila
Split, srpanj 2022.

GENERALNI URBANISTIČKI PLAN SPLITA

Z1 – javni park

športsko rekreacijska namjena R

R1 - športski centar

R2 - rekreacija

R3 - kupalište

LS - športska luka

javne zelene površine

Z1 - javni park

Z3 - uređeno zelenilo (odmorište)

Z4 - spomen-park

zaštitno zelenilo i pejzažne površine

Z5 - zaštitno i pejzažno zelenilo,
Z6 - zaštitno i pejzažno zelenilo
s postojećim građevinama

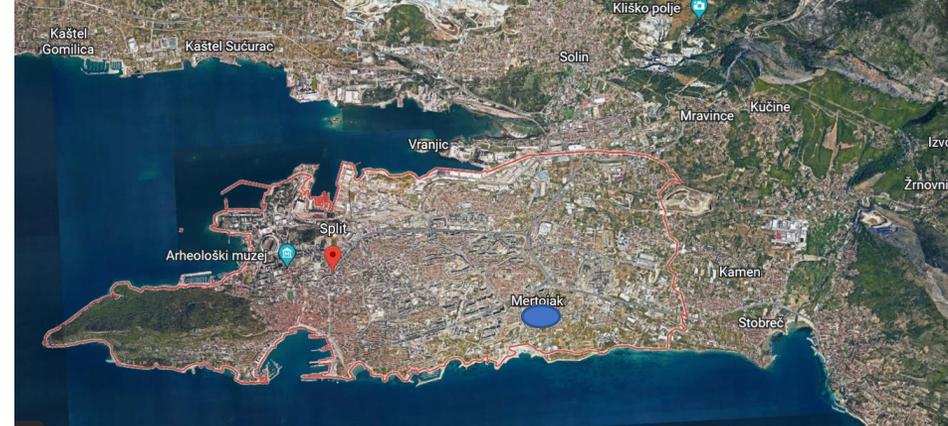

PŠ - park-šuma Marjan

Javni park – Z1 je javni neizgrađeni prostor oblikovan planski raspoređenom vegetacijom i sadržajima temeljno ekoloških obilježja, namijenjen šetnji i odmoru građana. Funkcionalno oblikovanje parka određuju prirodne karakteristike prostora, kontaktne namjene i potreba za formiranjem ekoloških, edukativnih, estetskih i rekreativnih površina. Oblik parka određuje način i razinu opremljenosti sadržajima i drugom opremom, što se određuje provedbenim dokumentima prostornog uređenja ili idejnim projektima za lokacijsku dozvolu, odnosno drugi odgovarajući akt za građenje temeljem programskih smjernica prihvaćenih od Gradonačelnika, na prijedlog nadležnog stručnog tijela. U javnom parku se omogućava uređenje otvorenih igrališta. Gradnja građevina, sadržaja i opreme parka uvjetovana je realizacijom planirane parkovne površine u cjelini, a određena je urbanim pravilima.

Najveći planirani urbani park grada Splita nalazi se u kotaru Mertojak.

Smješten je u samom njegovom središtu i prostire se na oko **23.000m²**.

Predjel Mertojak prvi put se spominje 1255. godine kao *ad Mertevlach*. Na prvoj katastarskoj karti Splita i okolice iz 1830. godine zapisan je kao Mertojak, ali su ga splitski težaci nazivali i Mrtojak. Ime je dobio po biljci mrti ili mrči (*Myrtus communis*) kojom su u prošlosti obilovale mertojačke padine. Još do kraja 70-ih godina 20. stoljeća na području današnjeg kvarta nalazili su se staklenici s ukrasnim cvjetnicama, a ranije je bilo i vinograda koje su zasadili splitski težaci, dok se mirta rijetko pronalazi.

Čitava ova zona sa visokom gradnjom na istoku Splita, planski je izgrađena 1979.-1984. godine i većinom se sastoji od modernih i višekatnih zgrada i nebodera, a u obuhvatu površine od 40 ha. Nalazi se između mora na jugu i Poljičke ulice i Ulice kralja Stjepana Držislava na sjeveru, te od Žnjanske ulice na istoku do Velebitske na zapadu. Razmjerno velike ulice unutar ovog gradskog kvarta imaju imena gradova prijatelja grada Splita. (Odeska, Doverska, Ostravska i Trondheimska.)

Mertojak je planiran tako da je prostor između zgrada ozelenjen stablima (platane, koštele, borovi, čempresi i sl.). Parkirališta nema dovoljno, pogotovo zbog sadržaja od javnog interesa na ovom području kojima građani u naravi pristupaju autima - osnovnu škola, ambulanta, dječji vrtići, sportski centar, crkva. Sve ovo utječe i na rubne dijelove zelenih zona, koje se iz ovog razloga nalaze pod povišenim pritiskom gaženja i utiskivanja zemlje velikim teretima pod automobilskim gumama.

Jedini perivoj — po planu izgrađeni javni park — na Mertojaku naziva se *Perivoj Majke Terezije*, iako široj javnosti taj naziv parka nije poznat, nego ga svi zovu jednostavno park na Mertojaku. Ovom parku gravitiraju i stanovnici obližnjih gradskih kotareva koji nemaju svoje parkove: Visoke sa sjevera, Trstenika sa zapada i Žnjana i Pazdigrada sa istoka, pa čak i velikog Splita 3 sa sjeverozapada.

Lokacija parka s kompletnim obuhvatom zelene zone prema GUP-u. Pogled prema sjeveru.

Lokacija s pogledom prema istočnom dijelu grada (zaštićeni Orišac, državna cesta, gradsko groblje).

Pogled prema jugu, udaljenost od plaže i ambulante.

Pogled prema zapadu, središtu grada i Splitskom bazenu.

KORACI U PROCESU IZRADE PRIJEDLOGA REIMAGINACIJE // REVITALIZACIJE:

- Sagledavanje problema
- Analiza prostora
- Razgovor sa korisnicima parka
- Valorizacija struktura koje se nalaze unutar parka

- pristupne točke za pješake
- pristupne točke za osobe sa invaliditetom

- Glavni pristupni put prema školi → istočni ulaz u park neadekvatno sređen (djeca i odrasli prolaze između spremnika za otpad)

- Potrebno je predvidjeti bolje organiziranu stanicu za odvajanje otpada i srediti pristupni put (proširiti stube i stazu), naglasiti ulaz.

- Granične zone parka degradirane su bespravnim parkingom pa ih treba uobličiti prema izvornom planu ili drugim zelenim rješenjima

A photograph of a park with a gravel path lined with mature trees. A street lamp is visible on the right side. In the background, there are people sitting on a bench and a building with graffiti. The sky is clear and blue.

Potrebna je kontrola stabala i radovi na njihovoj sanaciji u smislu osiguravanja prometa pješaka

PROBLEMI

1. PJEŠAČKE KOMUNIKACIJE – SISTEM STAZA KROZ PARK

GLAVNI PROBLEMI PJEŠAČKIH KOMUNIKACIJA UNUTAR JAVNOG PARKA MERTOJAK:

dotrajalost postojećih staza, neuređenost, nefunkcionalnost, nedovoljan broj pješačkih staza

Pješačke površine su integralan dio cjelokupnog plana uređenja, pa je pri izradi razmotriti i razlučiti funkcionalnu i estetsku ulogu pješačkih površina.

PROBLEMI

1. PJEŠAČKE KOMUNIKACIJE – SISTEM STAZA KROZ PARK

1. **Postojeće pješačke površine** - Kod njih se u projektu vrši samo estetsko poboljšanje što uključuje: *preglednost, privlačnost, vizure, podesnost i ljepotu*, dakle poboljšavanje njihove funkcije i podražajne kvalitete. Jedan dio staza je potrebno građevinski doraditi (na određenim mjestima sanacija svih slojeva).

2. **Prostori na kojima tek treba planirati pješačke površine.**

Na takvim prostorima prilikom njihovog projektiranja treba utvrditi:

- potrebu za pješačkim površinama – njihovu gradaciju
- smjerove kretanja i povezivanja određenih pravaca, kao doprinos orijentaciji
- adekvatnu širinu pješačkih površina za ugodan hod u odnosu na očekivani broj pješaka u vrijeme kada je ona najintenzivnije korištena
- estetski doživljaj sistema pješačkih površina koje se moraju brižljivo proučiti i integrirati sa funkcionalnim zahtjevima komunikacija.

GLAVNI PROBLEMI PJEŠAČKIH KOMUNIKACIJA UNUTAR JAVNOG PARKA MERTOJAK:

Neuređenost, nefunkcionalnost, nedovoljan broj pješačkih staza

1. PJEŠAČKE KOMUNIKACIJE – SISTEM STAZA KROZ PARK

*Revizija kvalitete postojećih spontano nastalih staza i
uklanjanje prepreka*

PROBLEMI

2. URBANA OPREMA

GLAVNI PROBLEMI URBANE OPREME UNUTAR JAVNOG PARKA MERTOJAK:

Postojeća urbana oprema (klupe, stolovi, koševi) - Dotrajalost, neujednačenost, nedovoljan broj

Manjak ostale urbane opreme – stolovi, rasvjeta, fontane, javno dostupna voda za piće

STANOVNICI OGORČENI 'Mertojak je kvart bez kapi vode'

Moguća je renaturacija postojećeg potoka s lokalnim oslobađanjem toka od čvrstog korita

PROBLEMI

3. ZONING

Dječje igralište

Prostor za pse

GLAVNI PROBLEMI ZONINGA UNUTAR JAVNOG PARKA MERTOJAK:

Manjak sadržaja – manifestacije na otvorenom, igralište za stariju djecu, piknik zona, tribine, edukacija, zajednički prostori za druženje

PROBLEMI

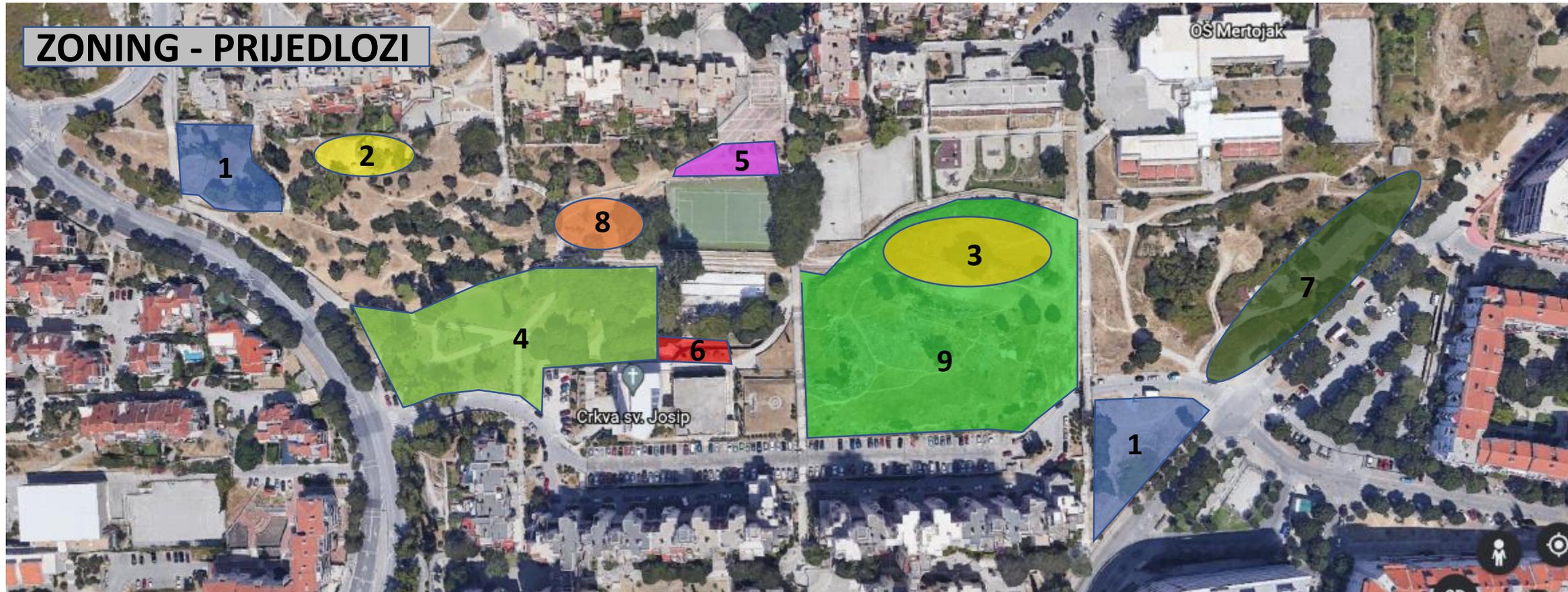
4. STANJE ZELENILA

GLAVNI PROBLEMI ZELENILA UNUTAR JAVNOG PARKA MERTOJAK:

Dotrajalost travnjaka, nepostojanje sustava za navodnjavanje, denivelacija terena, nepostojanje i malen broj prizemnog i srednjeg sloja zelenila (sezonsko cvijeće, trajnice i grmovi)

ZONING - PRIJEDLOZI

1 Pseći park

2 Vidikovac sa ležajkama/ klupama

3 Odmorište sa ležajkama/ klupama

4 Reprezentativni dio /glavni dio parka sa vodom

5 Tribine za roditelje

6 Prostor za roštiljanje sa piknik stolovima

7 Prostor za edukaciju + proširenje ulaza u park

8 Igralište za veću djecu/tinejdžere

9 Zona biološke raznolikosti

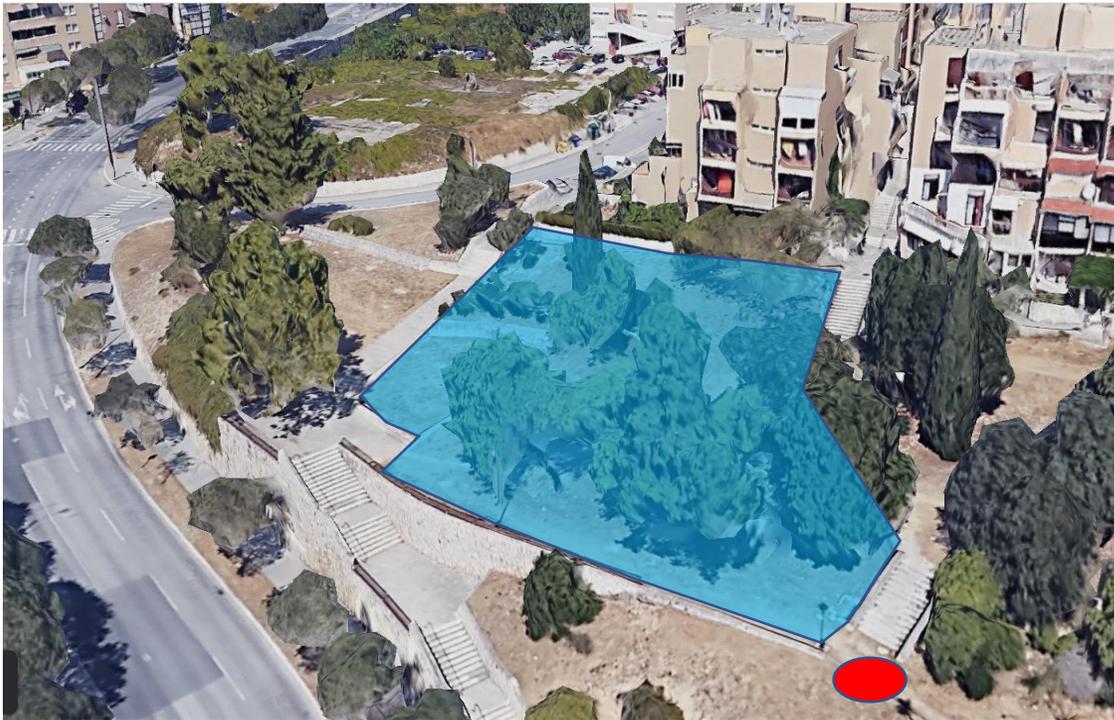
1 Pseći park - postojeći

ZONING - PRIJEDLOZI

1 Pseći park - 1

Kreiranje nove zone za pse – izmještanje postojeće (trenutno u zoni intenzivnog održavanja)

TIP 7601 – Prečka za pse

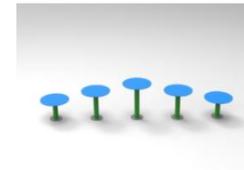
TIP 7602 – Kosa platforma

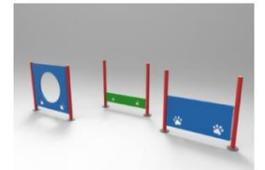
TIP 7603 – Tunel za pse

TIP 7604 – Slalom za pse

TIP 7605 – Gljive za pse

TIP 7606 – Prepreke za pse

ZONING - PRIJEDLOZI

1

Pseći park - 2

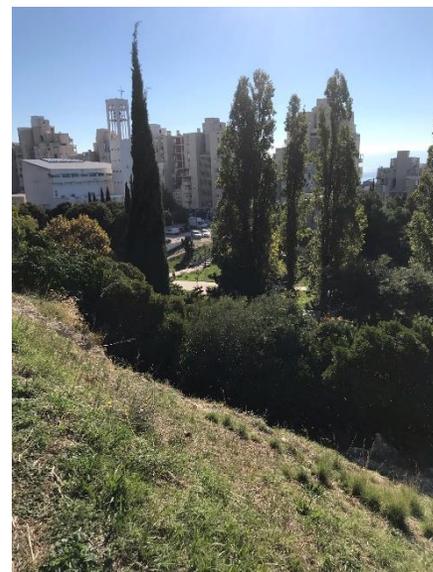
Stvaranje prirodne barijere prema cesti (zaštitni pojas)

ZONING - PRIJEDLOZI

2 Vidikovac sa ležajkama/ klupama

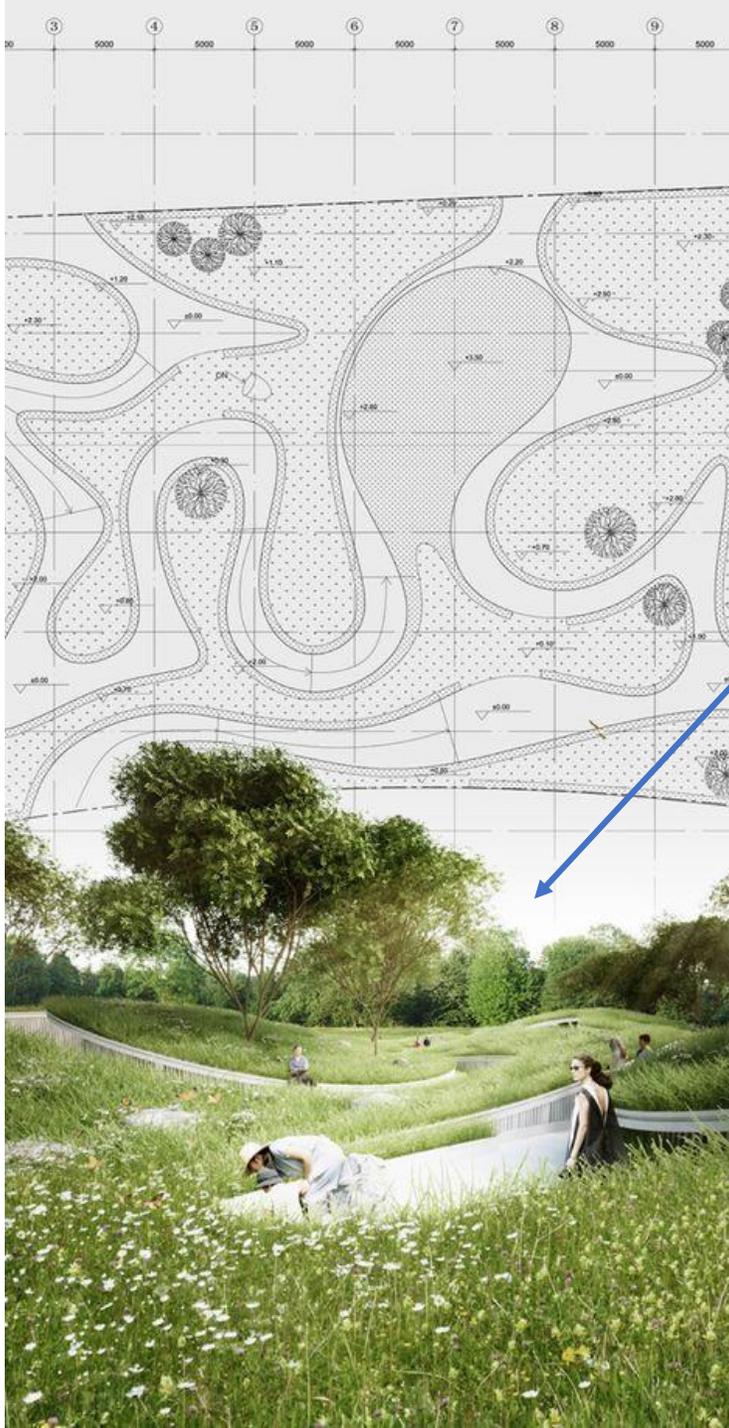

ZONING - PRIJEDLOZI

3 Odmorište sa ležajkama/ klupama

Quercus pubescens - hrast

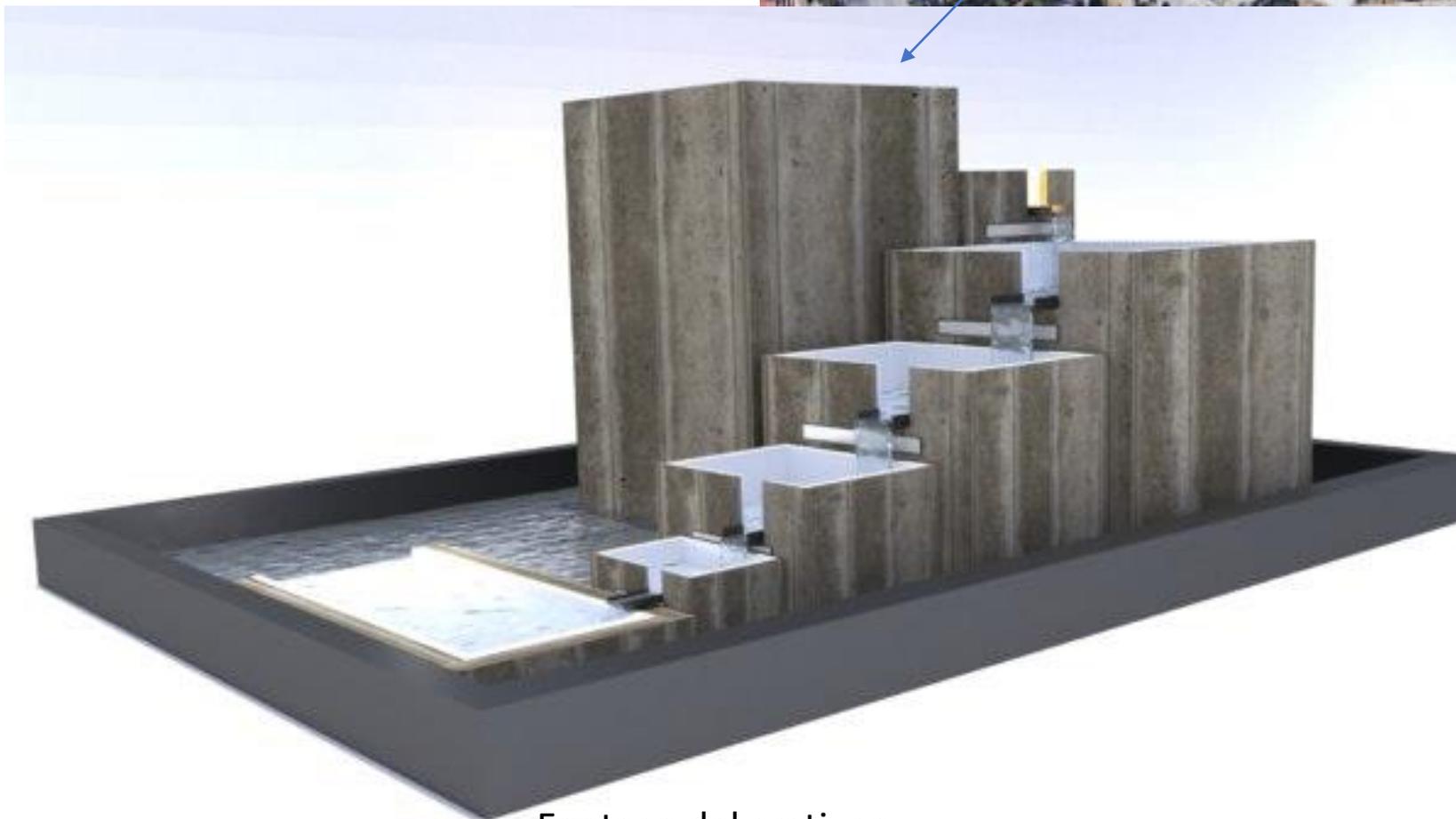
* Prostor za boravak/ druženje sa minimalnim intervencijama u vidu postavljanja struktura za sjedenje

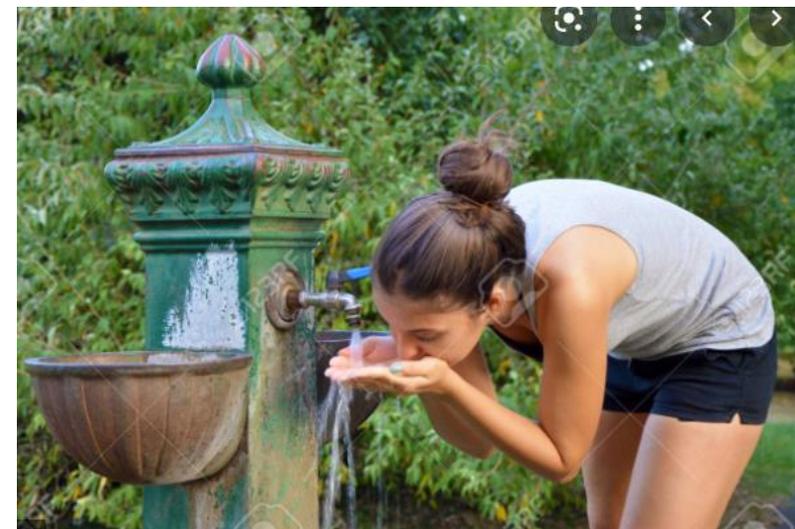
ZONING - PRIJEDLOZI

4

Reprezentativni dio /
glavni dio parka sa vodom

Fontana dekorativna

Voda za piće - česma

4

Reprezentativni dio /
glavni dio parka sa vodom

Na **zapadnoj** strani parka traži se
intenziviranje parternog zelenila, pa
se predviđa ugradnja automatskog
vodonatapnog sustava

- Prostor za manifestacije

ZONING - PRIJEDLOZI

5

Tribine za roditelje

montažne

ZONING - PRIJEDLOZI

5

Tribine za roditelje

prirodne

ZONING - PRIJEDLOZI

6 Prostor za roštiljanje sa piknik stolovima

Revidirati mogućnosti korištenja sadašnje zone bočališta u više svrha (zadržati dva terena, zadnji pretvoriti u zonu strukturiranog odmorišta sa roštiljima, piknik stolovima, vodom).

ZONING - PRIJEDLOZI

6 Prostor za roštiljanje sa piknik stolovima

ZONING - PRIJEDLOZI

7

Prostor za edukaciju + proširenje ulaza u park

URBANI VRT

- rekonstrukcija postojećeg objekta te prenamjena u višenamjenski prostor za edukacije i radionice (blizina škole, vrtića),

- mjesta uzgoja organske hrane i prostor susreta građana, druženja i samoorganizacije.
- Izvan institucija građani su pronašli način da se organiziraju, praktciraju različite modele upravljanja i građanskog odlučivanja. Uključivanje različitih, često marginaliziranih skupina, dajući im na taj način priliku za rehabilitaciju i integraciju dodalo je novu vrijednost i funkciju urbanim vrtovima.

ZONING - PRIJEDLOZI

8

Igralište za veću djecu/tinejdžere

Net Prostor

Meštrović Pavilion, Zagreb 25.09.-08.10.21

ZONING - PRIJEDLOZI

8

Igralište za veću djecu/tinejdžere

Istočna strana Parka: Korištenje zone *antropogene stepe* za rekreaciju i odmor. Ovim dijelom dominira zona biološke raznolikosti.

Potvrđivanje kontrasta između planiranog/kultiviranog zelenila i zone biološke raznolikosti kao bogatstvo slojevitosti samog parka

Ailanthus altissima (pajasen)

INVAZIVNE VRSTE!!

**Ranoproljetni aspekt
zone
biološke raznolikosti**

**Kasnoproljetni aspekt
zone
biološke raznolikosti**

MOGUĆNOSTI

RAZNOLIKOST ZELENILA

MOGUĆNOSTI

VODA – fontane, voda za piće

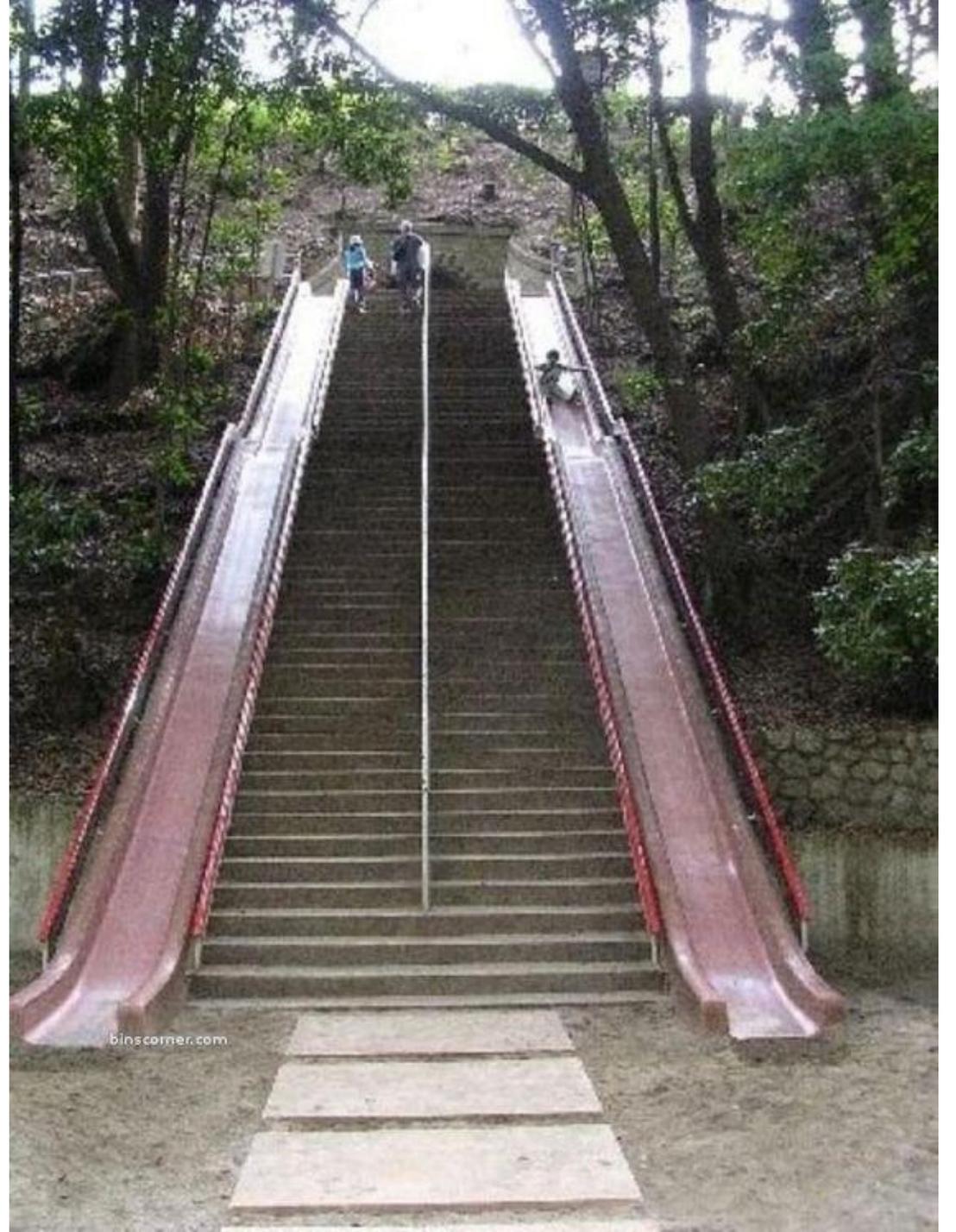

**Mogućnost korištenja prirodnih
padina za postavljanje tobogana za
djecu**

highhillhomeschool.blogspot.com

binscorner.com

MOGUĆNOSTI

ZONING

odjeljivanje prostora prirodnom barijerom

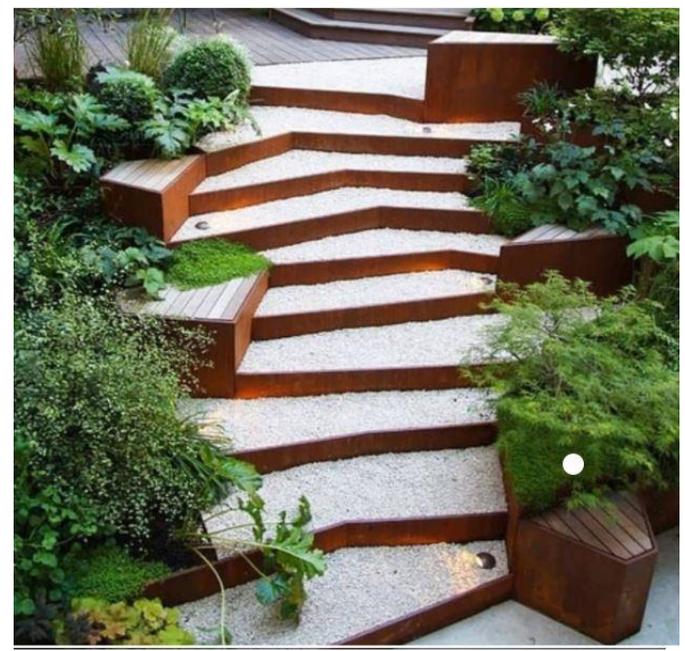

Denivelacija terena (dinamičnost prostora)

MOGUĆNOSTI

1. PJEŠAČKE KOMUNIKACIJE – SISTEM STAZA KROZ PARK

MOGUĆNOSTI

2. URBANA OPREMA - klupe

MOGUĆNOSTI

2. URBANA OPREMA – koševi, rasvjeta

MOGUĆNOSTI

TERASIRANJE TERENA – manifestacije na otvorenom, edukacija

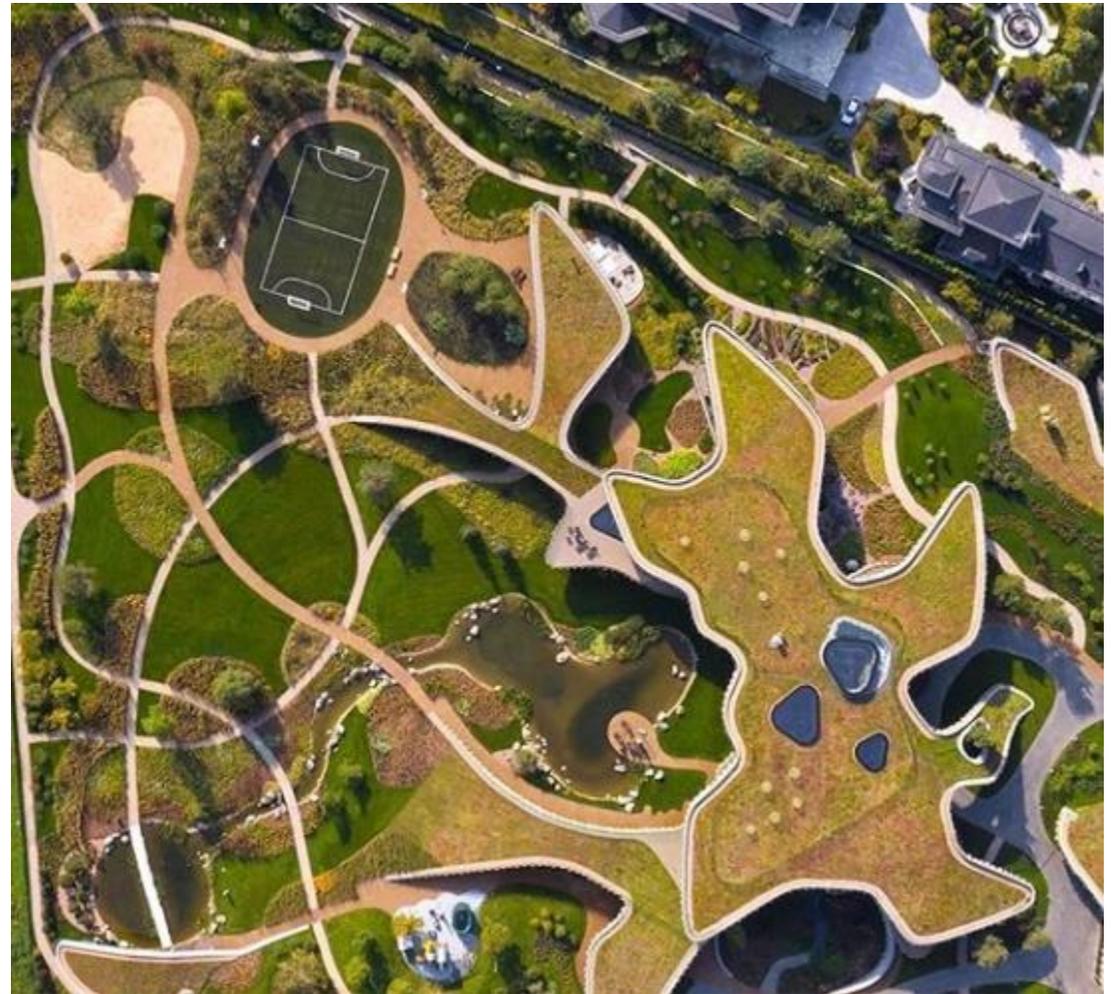
MOGUĆNOSTI

DJEČJE IGRALIŠTE – prostor za igru na otvorenom

MOGUĆNOSTI

ZONING

Primjeri modernog oblikovanja javnih površina

PROJEKT IZRADILI: PARKOVI I NASADI D.O.O.
ODIJEL ZA PROJEKTIRANJE I KATASTAR ZELENIH POVRŠINA

